

Posudek oponenta diplomové práce

Autorka práce: Zuzana Hanes

Název práce: Analýza diferenciací cenové, časové a vzdálenostní akcesibility v rámci sítě ČD

Vedoucí práce: RNDr. Tomáš Hudeček, Ph.D.

Cílem diplomové práce Zuzany Hanes je vyřešit otázku jednotlivých druhů dostupnosti (cenové, časové a vzdálenostní) v rámci železniční sítě Českých drah pomocí nástrojů GIS. Autorka práce se nejprve zabývá problematikou železniční dopravy obecně a problematikou akcesibility z pohledu geografie a geoinformatiky. Klíčovou část práce pak představuje komplexní popis vlastní metodiky pro hodnocení akcesibility: od přípravy dat, přes vlastní síťové analýzy až po podrobnou závěrečnou diskusi dosažených výsledků.

Obecně lze konstatovat, že autorka uchopila problematiku akcesibility s využitím železnice velmi dobrým způsobem. Za hlavní klad práce považuji to, že vytvořená metodika je aplikovatelná na dostupnost s využitím železnice i kdekoli jinde než v ČR a představuje dobrý kompromis mezi množstvím dat, které je nutné zpracovat, a relevancí dosažených výsledků. Značný prostor v práci správně věnuje diplomantka otázce vstupních dat vhodných pro takovou analýzu (použita byla data ArcČR 500). Na konkrétních případech uvádí jejich nedostatky a popisuje možnosti, jak data vhodně upravit. Zejména trik se segmenty nulové délky je věc, která tuto práci odlišuje od běžných prací týkajících se akcesibility s využitím silniční dopravy. Velkou pozornost věnovala autorka i aktuálnosti dat do nejmenších detailů včetně hledání změn názvů stanic podle aktuálního vydání železničního jízdního řádu atd. Jen samotná data, která autorka vytvořila jako vstup pro síťovou analýzu, představují podklad použitelný pro další práci týkající se dostupnosti s využitím železnice.

Při vlastních síťových analýzách je počítána dostupnost všech stanic v ČR od stanice Praha hlavní nádraží. Tato volba je v práci adekvátním způsobem zdůvodněna, i když za zvážení by jistě stálo udělat podobných analýz více (například pro dostupnost center regionů či dostupnost mezi regiony). Vzdálenostní dostupnost je konfrontována s realitou (výstupy z celostátního informačního systému jízdních řádů veřejné dopravy) a případné odchylky jsou zdůvodněny. Výpočet cenové dostupnosti správně zohledňuje i ten fakt, že na některých tratích jezdí jiní dopravci než České dráhy.

Pravděpodobně nejpřínosnější částí práce je analýza časové dostupnosti. Autorka v úvodu práce správně formuluje hypotézu, že čas strávený cestováním nemusí být přímo úměrný vzdálenosti (díky rychlíkům a dalším typům vlaků, které nestaví všude). Způsobem, jakým je spočítána časová dostupnost, se autorka relativně dobře vypořádává s tím, že síť pro časovou dostupnost je závislá na konkrétním okamžiku začátku konkrétní cesty. Zohledněny jsou jak osobní vlaky, tak dálkové spoje. Časová dostupnost v práci ale nepočítá s přestupy. Díky tomu jsou prezentované výsledky zejména ve vzdálenějších stanicích značně nižší než reálné hodnoty, protože v praxi na sebe vlaky ne vždy přímo navazují. Vyřešení tohoto problému by ale znamenalo vytvoření aplikace typu IDOS, což pochopitelně přesahuje rámec této práce. Těchto omezení si je nicméně autorka vědoma a jsou v textu práce zmíněny.

Z formálního hlediska nemám k práci závažnější připomínky, množství překlepů a stylistických chyb je na přijatelné úrovni. Práci z uvedených důvodů doporučuji k obhajobě a navrhuji známku výborně.

K autorce mám následující dotaz: Jak byste na základě dosažených výsledků časové a vzdálenostní dostupnosti identifikovala místa, jejichž dostupnost od centra je nejproblematičtější, tj. taková místa, která leží i relativně blízko ale jsou časově relativně velmi vzdálená?

V Praze dne 12. 5. 2010

RNDr. Jakub Lysák